

РЕКОМЕНДАЦІЇ НКЦПФР ЩОДО ЗЕЛЕНИХ ОБЛІГАЦІЙ

NSSMC's RECOMMENDATIONS FOR THE GREEN BONDS

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З
ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА
ФОНДОВОГО РИНКУ

24 листопада 2021

м. Київ

ПЕРСПЕКТИВНІ СЕКТОРИ ЗЕЛЕНОГО ФІНАНСУВАННЯ В УКРАЇНІ

\$ 73
млрд

Потреба
у зеленому фінансуванні
в Україні до 2030*

*IFC assessment

ЕНЕРГІЯ:

Низьковуглецеве виробництво, енергоефективність, накопичення і збереження енергії, розумні мережі, стійкий доступ до джерел енергії

ВОДА:

Збір, очистка, зберігання, очищення стічних вод, доступ до води

БУДІВЛІ:

Низьковуглецева стратегія, енергоефективність, стійкі матеріали, зелені будівлі

СІЛЬСЬКЕ ТА ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО:

Управління земельними ресурсами, низьковуглецеві та адаптаційні стратегії, біомаса, біопаливо, ЕЕ

ТРАНСПОРТ:

Енергоефективні компоненти, паливо та логістика

ПОВІТРЯ ТА ЕКОЛОГІЯ:

Вуглецеві кредити, торгівля та компенсації

ВИРОБНИЦТВО:

Зелена хімія, ресурсо- та енергоефективні ланцюжки поставок, більш чисте виробництво

ВІДХОДИ ТА ПЕРЕРОБКА:

Повторне використання та послуги з переробки відходів

ФІНАНСУВАННЯ ПРОЄКТІВ ЕКОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Проект екологічного спрямування – це проект у сфері:

- альтернативної енергетики,
- енергоефективності,
- мінімізації утворення, утилізації та переробки відходів,
- впровадження екологічно чистого транспорту,
- органічного землеробства,
- збереження флори і фауни, водних і земельних ресурсів,
- адаптації до змін клімату,
- а також інших проєктів, спрямованих на *захист навколишнього природного середовища, впровадження екологічних стандартів, скорочення викидів у навколишнє природне середовище.*

* Закон України Про ринки капіталу та організовані товарні ринки

КЛЮЧОВІ ЦІЛІ ФІНАНСУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ – ЦІЛІ ЗЕЛЕНИХ ОБЛІГАЦІЙ

- Переорієнтація потоків капіталу на стійкі інвестиції для досягнення сталого та інклюзивного зростання
- Управління фінансовими ризиками, породженими зміною клімату, виснаженням ресурсів, деградацією довкілля, соціальними проблемами
- Стимулювання прозорості у фінансах та економіці в цілому із зосередженням уваги на довгострокових здобутках, оскільки інвестиції в екологічні та соціальні об'єкти потребують довгострокової орієнтації.

* EU Commission Action Plan on Sustainable Finance, March 2018

В ОСНОВІ РЕКОМЕНДАЦІЙ НКЦПФР – ПРИНЦИПИ, ЗАКОНИ, СТАНДАРТИ

- Принципи зелених облігацій (*The Green Bond Principles. ICMA*)
- Регламенти / Стандарт ЄС щодо зелених облігацій (*EU Regulations. The EU Green Bond Standard*)
- Міжнародний стандарт кліматичних облігацій та сертифікація (*The International Climate Bonds Standard & Certification Scheme. ISO*)
- Законодавство України (закони та підзаконні нормативні акти)
- Рекомендації Мережі Сталого Банкінгу та Фінансів (*Sustainable Banking and Finance Network, SBFN*)
 - *Green Bond Market Development Toolkit*
 - Документи країн-членів SBFN з питань політики щодо ЗО

Закон України
Про ринки капіталу та організовані товарні ринки
(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 51, ст. 268)
Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
Стаття 1. Сфера застосування Закону
Цей Закон регулює діяльність, пов'язану з наданням, обслуговуванням, торгівлею цінними паперами та деривативами зобов'язань з імен, укладенням і виконанням деривативних контрактів, зокремлюючи сторони деривативних контрактів та виникненні правових наслідків фінансових інструментів на ринках капіталу, є також застосливим, що стосовно до них, законодавства професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках.

РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо реалізації або фінансуванню проектів екологічного спрямування шляхом емісії зелених облігацій

1. Загальні положення
2. Політика емітента щодо зелених облігацій
3. Проекти, які можуть повністю або частково фінансуватися та/або рефінансуватися коштами, залученими від розміщення зелених облігацій
4. Цільове використання коштів, залучених від розміщення зелених облігацій
5. Звітність емітента про вплив проекту (проектів) на довкілля
6. Незалежний зовнішній контроль (верифікація) ключових ознак зелених облігацій
7. Управління екологічним та соціальними ризиками
8. Координаційна група (підрозділ) по роботі емітента із зеленими облігаціями

Додаток 1. Політика емітента щодо зелених облігацій (шаблон)

Додаток 2. Звітність про вплив (приклад звітності за шаблоном для портфеля зелених проектів, portfolio-based reporting)

<https://www.nssmc.gov.ua/document/?id=12423398>

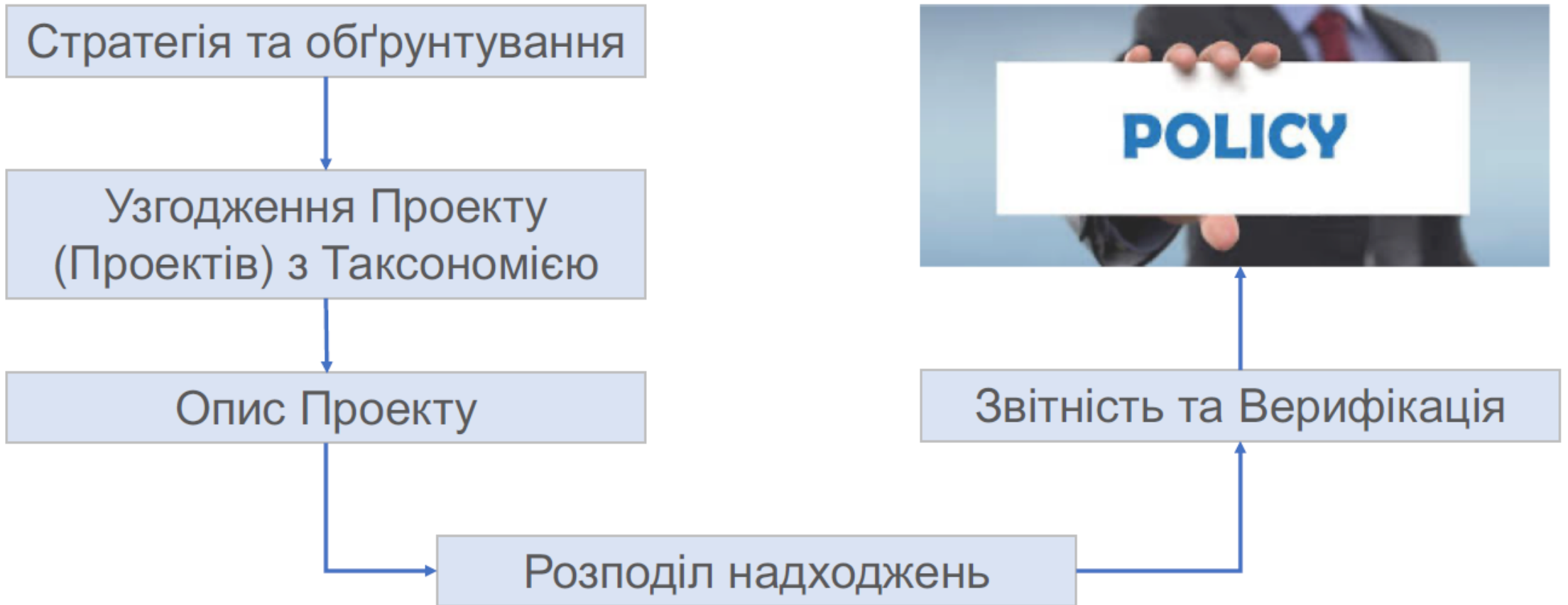
НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З
ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА
ФОНДОВОГО РИНКУ

РЕКОМЕНДАЦІЇ: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- Рекомендації враховують підходи провідних учасників ринку капіталів – EU Commission, ICMA, IFC та WB.
- **Визначення термінів:**
 - ❖ Верифікатор
 - ❖ Грінвошинг (greenwashing), зелений камуфляж
 - ❖ Екологічні цілі
 - ❖ Екологічні та соціальні ризики
 - ❖ Екологічні, соціальні та управлінські критерії
 - ❖ Звітність про вплив
 - ❖ Ключові ознаки зелених облігацій
 - ❖ Принципи зелених облігацій
 - ❖ Принципи сталої економічної діяльності
 - ❖ Таксономія економічної діяльності
 - ❖ Управління екологічними та соціальними ризиками проектів, які повністю або частково фінансуються та/або рефінансуються коштами, залученими від розміщення зелених облігацій
- **Ключові ознаки ЗО:**
 - 1) Наявність у емітента власної політики щодо зелених облігацій.
 - 2) Цільове використання надходжень від розміщення зелених облігацій.
 - 3) Звітність емітента про вплив.
 - 4) Залучення емітентом зовнішнього незалежного контролера (верифікатора)

РЕКОМЕНДАЦІЇ: ПОЛІТИКА ЕМІТЕНТА ЩОДО ЗЕЛЕНИХ ОБЛІГАЦІЙ

РЕКОМЕНДАЦІЇ: ПРОЕКТИ, ЯКІ ФІНАНСУЮТЬСЯ / РЕФІНАНСУЮТЬСЯ

Процес і процедури оцінки та відбору проектів для фінансувати та/або рефінансувати коштами, залученими від розміщення ЗО повинні:

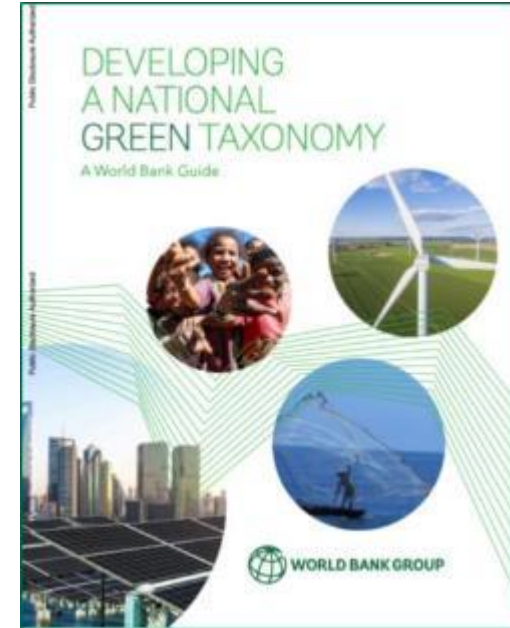
- Слідувати принципам сталої економічної діяльності та екологічним цілям.
- Базуватися на підході, згідно з яким першочерговим є енергоефективність та її забезпечення, де це доречно, на всіх етапах енергетичного ланцюга, від виробництва до кінцевого споживання.
- Відповідати вимогам [Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»](#).
- Враховувати положення [Закону України «Основні засади \(стратегія\) державної екологічної політики України на період до 2030 року»](#).

РЕКОМЕНДАЦІЇ: ПРОЕКТИ, ЯКІ ФІНАНСУЮТЬСЯ / РЕФІНАНСУЮТЬСЯ

КАТЕГОРІЇ ПРОЕКТІВ, згідно з Принципами зелених облігацій (GBP ICMA):

1. Енергоефективність.
2. Відновлювана (альтернативна) енергетика.
3. Запобігання та контроль забруднення.
4. Екологічно стійке управління живими природними ресурсами та екологічно стійке землекористування.
5. Збереження наземного та водного біорізноманіття.
6. Екологічні (чисті) перевезення.
7. Управління водними ресурсами та водовідведенням (стічними водами).
8. Адаптація до змін клімату.
9. Еко-ефективні та/або адаптовані до циркулярної (замкненого циклу) економіки продукти, виробничі технології та процеси.
10. Зелені будівлі.

Таксономія економічної діяльності – класифікаційна система, яка встановлює перелік екологічно сталих видів економічної діяльності та представляє собою перелік порогових показників (технічних критеріїв скринінгу), за допомогою яких є можливість чітко визначити яка економічна діяльність відповідає сталому розвитку, екологічним цілям та принципам сталої економічної діяльності.

РЕКОМЕНДАЦІЇ: ЦІЛЬОВЕ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ

Грінвошінг (зелений камуфляж) – недобросовісний маркетинг, видання бажаного за дійсне шляхом надання облігаціям статусу зелених для покращення екологічної репутації емітента, створення іміджу емітента як екологічно-орієнтованого з метою збільшення продажу його облігацій, отримання політичної підтримки.

ЩОБ ЗАПОБИГТИ ГРІВОШІНГУ ЕМІТЕНТ ПОВИНЕН:

- Повідомити інвесторів як саме планується використати залучені кошти до моменту фінансування та / або рефінансування
- Розкрити свою інвестиційну політику та прийнятні інструменти інвестування
- Відстежувати використання цих коштів та повідомляти інвесторів
- Забезпечити зовнішній незалежний контроль (верифікацію) коштів

Емітент не має права здійснювати емісію ЗО, якщо не всі кошти від їх розміщення можуть бути спрямовані на проекти, що відібрані відповідно до Рекомендацій.

Якщо ж кошти, які залучені від розміщення ЗО, тимчасово з об'єктивних причин не розподілені на проекти, емітент повинен чітко означити цілі, на які вони будуть тимчасово використані/інвестовані та поінформувати інвесторів.

Залучені від розміщення ЗО кошти емітент повинен утримувати до моменту фінансування / рефінансування відібраних проектів у ліквідних активах, унеможливлючи грінвошінг.

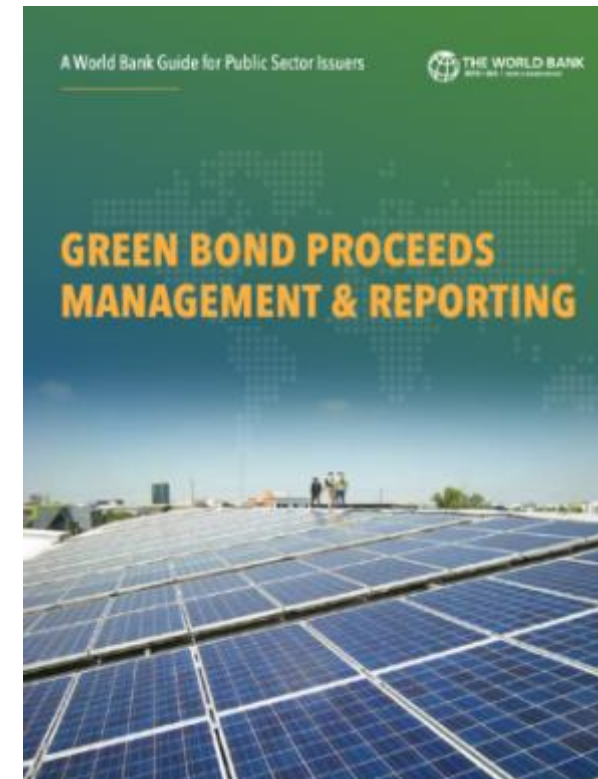
Для забезпечення цільового використання коштів, залучених від розміщення ЗО, емітенту рекомендовано вести їх відокремлений облік.

РЕКОМЕНДАЦІЇ: ЗВІТНІСТЬ ПРО ЦІЛЬОВЕ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ

Важливим елементом ЗО як інструменту фінансування сталого розвитку є **Звітність про цільове використання коштів, залучених від розміщення облігацій.**

Емітент ЗО повинен періодично (щонайменше раз на рік) звітувати про цільове використання коштів, залучених у результаті розміщення цих облігацій

РЕКОМЕНДАЦІЇ: ЗВІТНІСТЬ ПРО ВПЛИВ

Звітність про вплив – звітність емітента ЗО про вплив на довкілля проектів, які повністю або частково фінансуються та/або рефінансуються за рахунок коштів, залучених від розміщення ЗО, та яка відповідає рекомендаціям щодо звітності про вплив Стандарту Європейського Союзу по ЗО (EU GBS) і Міжнародної асоціації ринків капіталу (ICMA), та узгоджується із Законом України «Про оцінку впливу на довкілля».

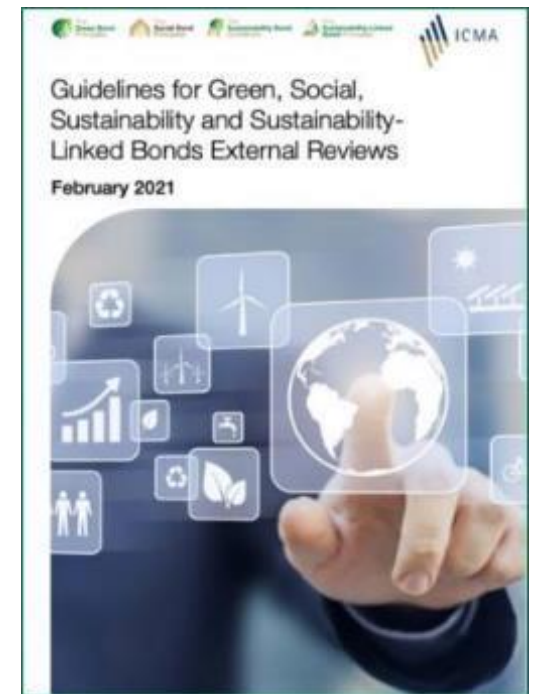

Емітент зобов'язаний звітувати про вплив проектів, які фінансуються / рефінансуються за рахунок коштів від емісії зелених облігацій, на довкілля.

РЕКОМЕНДАЦІЇ: НЕЗАЛЕЖНИЙ ЗОВНІШНІЙ КОНТРОЛЬ (ВЕРИФІКАЦІЯ)

Верифікатор – офіційно акредитована особа, яка обирається емітентом ЗО з метою захисту інтересів інвесторів шляхом здійснення незалежного зовнішнього контролю (верифікації) на відповідність вимогам, які узгоджуються з рекомендаціями провідних учасників ринку капіталів стосовно:

- політики емітента щодо ЗО,
- відбору проектів для повного або часткового фінансування та/або рефінансування коштами, залученими від розміщення ЗО,
- цільового використання залучених від розміщення ЗО коштів та
- звітності емітента ЗО про вплив.

Зовнішні контролери (верифікатори) – це **гаранти для інвесторів** того, що емітент ЗО слідує міжнародним принципам / стандартам.

Міжнародна практика – **Реєстр верифікаторів веде Регулятор ринку цінних паперів**

РЕКОМЕНДАЦІЇ: УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНИМИ ТА СОЦІАЛЬНИМИ РИЗИКАМИ

Управління екологічними та соціальними ризиками проектів, які повністю або частково фінансуються та/або рефінансуються коштами, залученими від розміщення ЗО – система соціального та екологічного управління емітента та/або розробника/оператора проекту, яка дозволяє на постійні основі виявляти, оцінювати та мінімізувати екологічні та соціальні ризики, які обумовлені підготовкою та реалізацією проекту, що повністю або частково фінансується та/або рефінансується коштами, залученими від розміщення ЗО.

За ЗО на інвестора не переносяться екологічні та соціальні ризики проекту, що повністю або частково фінансується та/або рефінансується коштами, залученими від розміщення ЗО, а переноситься лише кредитний ризик емітента.

З метою ідентифікації, оцінки, мінімізації/пом'якшення та моніторингу екологічних і соціальних ризиків емітент повинен сформувати у себе систему управління екологічними та соціальними ризиками, забезпечити її належну реалізацію.

РЕКОМЕНДАЦІЇ: УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНИМИ ТА СОЦІАЛЬНИМИ РИЗИКАМИ

Елементи системи управління екологічними та соціальними ризиками:

- Екологічна та соціальна політика емітента (декларація емітента щодо його екологічних та соціальних цілей та обов'язків).
- Процедури ідентифікації, оцінки, мінімізації/пом'якшення та моніторингу екологічних і соціальних ризиків.
- Організаційний потенціал та компетенція персоналу для забезпечення ефективного впровадження системи управління екологічними та соціальними ризиками, а також система підготовки фахівців з управління екологічними та соціальними ризиками.
- Готовність до надзвичайних ситуацій та реагування на них.
- Зовнішні комунікації, залучення зацікавлених сторін та механізм розгляду скарг.
- Внутрішня та зовнішня звітність щодо екологічної та соціальної ефективності як емітента, так і проектів.

PS 1: Оцінка та управління E&S ризиками та впливами

PS 2: Трудові ресурси та умови праці

PS 5: Придбання землі та примусове переселення

PS 6: Збереження біорізноманіття і сталі управління живими природними ресурсами

PS 3: Ресурсо-ефективність та запобігання забрудненню

PS 4: Здоров'я, безпека та охорона місцевих спільнот

PS 7: Корінні народи

PS 8: Культурна спадщина

РЕКОМЕНДАЦІЇ: КООРДИНАЦІЙНА ГРУПА З ПИТАНЬ ЗЕЛЕНИХ ОБЛІГАЦІЙ

Призначення координаційної групи по ЗО – забезпечення:

- Підзвітності, послідовності дій та прозорості емітента у роботі із ЗО.
- Нагляду та керування всіма процесами на етапах підготовки до емісії ЗО та післяемісійної роботи.

Основні повноваження координаційної групи по ЗОР:

- Розробка та оприлюднення політики емітента щодо ЗО.
- Розробка матеріалів для маркетингу ЗО, для презентацій потенційним інвесторам у ході роуд-шоу.
- Моніторинг процесу підготовки емісії ЗО, участь у розробці проспекту емісії ЗО, оцінка можливих витрат на роботу із ЗО, моніторинг звітності по зелених проектах.

Учасниками координаційної групи по ЗО:

- Особи, що мають досвід емісії облігацій та керують випуском ЗО.
- Технічні експерти для оцінки та відбору проектів, призначених для повного або часткового фінансування та/або рефінансування коштами, залученими від розміщення ЗО (експерти з довкілля, зміни клімату, інфраструктури, планування тощо).
- Юрист та корпоративний секретар (за наявності).

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

Алла Папаїка

Директор Департаменту реєстрацій емісій цінних паперів, НКЦПФР

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З
ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА
ФОНДОВОГО РИНКУ